Ugglelyssnarveckan 2011

Text o foto: Sören Larsson

Antalet ugglerevir i Västmanland är så många att alla västmanlänningar som vill höra en ropande uggla skulle kunna ha ett eget ugglerevir att bevaka. En form av uggleövervakning. På vägen dit fortsätter vi med ugglelyssnarveckan för det är ett mycket trevligt arrangemang.

Det fanns flera indikationer på att det skulle bli en intressant ugglelyssnarvecka i år. Vid den smågnagarinventering som genomfördes i Ramnäs i november noterades höga tätheter på smådäggdjur. Redan i februari började rapporter strömma in om hörda ugglor i landskapet. Lyssnarveckan var bestämd till fullmåneperioden 12-20 mars varför förväntan inför den veckan var stor.

Vädret

En lång och snörik vinter som ännu under lyssnarveckan höll sitt grepp om Västmanland innebar att en del skogsområden var svåråtkomliga och inte kunde avlyssnas. Endast tre kvällar/nätter under veckan var det ogynnsamt lyssnarväder. Övriga kvällar var det mycket bra förhållanden med i stort sett vindstilla, någon minusgrad och fullmåne.

Hörda ugglor

Totalt hördes minst 432 ropande ugglor under veckan, det är det största antalet hittills under de tio säsonger som ugglelyssnarveckan arrangerats. Sju arter hördes vilket är det normala. Resultatet för hela landskapet kan tyvärr inte jämföras mellan åren eftersom lyssnaraktiviteterna i olika områden har varierat för mycket för detta. Däremot kan delområden användas för närmare analys. Senaste toppåret i ugglecykeln hos oss inträffade 2006 och resultatet från årets lyssnarvecka visar att vi har ett nytt toppår nu 2011. En fråga som också är berättigad att ställa är om de tidigare 3-och 4-årscyklerna håller på att suddas ut (se tabellen hörda pärlugglor i Surahammars kommun). I tabell 1 redovisas hörda ugglor/kommun.

Antalet avlyssnade ugglor/kommun under ugglelyssnarveckan

Kommun	Berguv	Sparvuggla	Kattuggla	Slaguggla	Lappuggla	Hornuggla	Pärluggla
Ljusnarsberg				1			7
Hällefors		1	9				12
Nora		3	17				7
Lindesberg		3	4				5
Arboga			9				
Skinnsberg		3	20	3			29
Köping		5	49	2		2	24
Fagersta			5				2
Norberg			3	3			15
Surahammar		13	24	4		3	35
Hallstahammar		9	20			2	1
Sala		6	12	1			4
Västerås		5	27	3		2	4
Totalt	**11**	**48**	**197**	**17**	**3**	**9**	**148**

Berguv: Elva ropande uvar hördes i landskapet. Under toppåret 2003 uppskattade vi att berguvpopulationen uppgick till mellan 20-25 häckande par i landskapet. Det finns en liten tendens att antalet uvar minskat sedan dess. I Arboga saknades berguv i år och i Köpings och Sala kommuner har antalet ropande hanar minskat.

Sparvuggla: Resultatet från veckan återspeglar snarare ugglelyssnarnas aktivitet än en rättvis bild av sparvugglepopulationen i landskapet. Sparvugglorna är främst ropaktiva i skymning och gryning. I Surahammars kommun hördes 13 sparvugglor under veckan och ytterligare några under perioden efteråt, uppskattningsvis finns ca 25 revirropande sparvugglor i kommunen i år. Med den tätheten i hela landskapets barrskogsområden kan populationen uppgå till över 300 revirropande fåglar i landskapet i år.

Kattuggla: Större antal ropande fåglar noterades denna vecka än tidigare år och det beror främst på att miljöer med kattugglor avlyssnats flitigare i år. Noterbart är också att de hörda kattugglorna främst förekommit i området från norra mälarregionen och i barrskogsregionen. Stora arealer av slättlandskapet från Sala t.o.m. Lindesbergs kommuner utgörs av lämplig kattugglemiljö men har inte avlyssnats under veckan och kunskapen om populationstätheten i detta stora område saknas ännu.

Slaguggla: Idag finns slagugglan i hela det västmanländska barrskogsområdet samt Bergslagen, däremot är populationstätheten ganska okänd. 16 ropande fåglar hördes under veckan och då saknas uppgifter från det slagugglетätaste området, nämligen Sala kommun. I Fågelrapporten för Västmanland 2009 (Thomas Pettersson, m.fl.) anges 12 lokaler enbart från Sala.

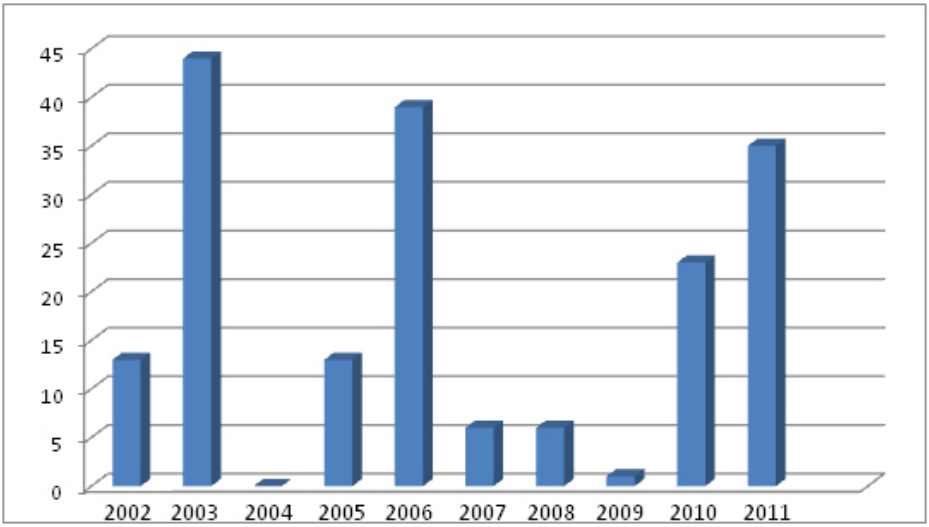
Lappuggla: Tre ropande lappugglor är i paritet med resultaten från tidigare år. De västmanländska lappugglorna är normalt mer ropaktiva i skiftet mars/april och därför hamnar de i stort sett utanför denna inventering.

Hornuggla: Arten är normalt flyttfågel hos oss och hamnar oftast därför utanför denna inventering då de anländ och blir mer ropaktiva först i april månad. Årets resultat avviker inte från tidigare år med god sorktillgång, dvs enstaka ropande fåglar i Mälardalen och nedre barrskogsområdets kulturområden.

Pärluggla: Totalt sett rapporterades rekordmånga pärlugglor, det beror främst på att en ökad avlyssning skett i t.ex. Norberg, Skinnskatteberg, Nora och Hällefors kommuner. I Surahammars kommun har pärlugglan varit föremål för extra intresse under längre tid och där kan man istället skönja en tendens till nedgång i populationen (se diagram). Noterbart är att pärluggla hördes i samtliga kommuner förutom Arboga under veckan, vilket också varit regel under tidigare s.k. toppår i ugglecykeln. Liksom tidigare år finns en stark koncentration av hörda pärlugglor i Surahammars, Skinnskattebergs och Köpings kommuners barrskogsområden, anledningen är att där pågår holkprojekt riktade mot arten. I övriga delar av landskapet tenderar pärlugglan att bli ett allt ovanligare inslag i vårvinternattens fågelkör.

Tabellen visar antalet hörda pärlugglor i Surahammars kommun under ugglelyssnarveckorna 2002 till 2011.

Tack till de 86 personer som under veckan rapporterade hörda ugglor i Västmanland på Artportalen, det är ett bra mått på det mycket höga intresset för ugglor i landskapet. Genom att lokala föreningar arrangerat gemensamma uggleutflykter under veckan uppgår antalet människor som gett sig ut i den västmanländska vårvinternatten för att få uppleva ugglornas ropande till minst det dubbla antalet. Enbart i Ramnäs var 41 personer ute första kvällen för att under tre kvällstimmar få upplevelsen.

